

"El MIL va contribuir a treure"

—*Quin record personal té d'en Salvador Puig Antich?*

—Quan vaig conèixer en Salvador, encara feia d'infermer al servei militar. De fet, no es va unir a nosaltres fins que el va haver acabat. Per qüestions de seguretat del grup, ens organitzàvem per parelles. I per això vam viure molt de temps junts al mateix pis. Érem de caràcter diferent, però ens enteníem molt, tant en la "feina" com en la vida de cada dia. Com a persona era seriós, senzill, i s'interessava per qüestions molt diverses. Recordo, per exemple, que tenia tota una col·lecció de llibres de psicoanàlisi. Li agradava també la música clàssica, i la nit abans o després de les accions, s'estirava a les fosques per escoltar Beethoven o Berlioz.

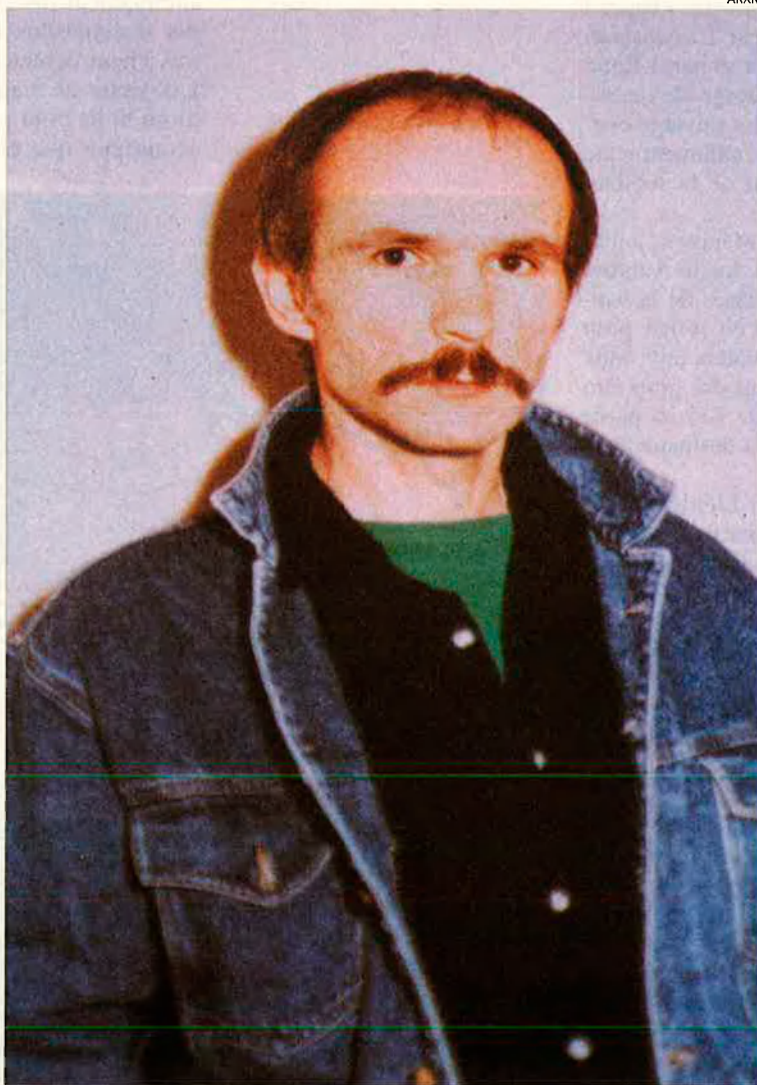
No sé realment si Salvador era anarquista o comunista. O era un anarquista molt impregnat de textos marxistes o bé un comunista influït per tesis llibertàries...

Per mi, en el fons, ell era català, antiautoritari i guerrillero antifeixista. Però un antifranquista conseqüent, que no sols lluitava contra la dictadura, sinó contra el seu principal suport i beneficiari: l'oligarquia burgesa.

—*Vostè va estar amb Puig Antich el dia de la seva detenció. Què va passar?*

—En els dies següents a la detenció d'Oriol Solé Sugranyes i Josep Lluís Pons Llobet, vam prendre mesures per reduir la nostra presència a l'interior. Vam organitzar sortides de les persones que podia afectar l'operació policíaca que llavors es va desencadenar. Malgrat això, certs membres se-

Rouillan, empresonat a França, evoca Puig Antich: "El seu record em permet de no ploriquejar damunt la palla dels calabossos".

Jean-Marc Rouillan ha continuat la militància en actiu fins a l'actualitat. Actualment està condemnat a cadena perpètua.

milegals van tenir una actitud irresponsable i van permetre amb la seva neutralització, la progressió de la Brigada Político-Social fins al nucli armat.

Aleshores Puig Antich i jo vivíem en un pis de Vallcarca. Al migdia d'aquell 25 de setembre, quan anàvem a les cites que teníem, el cotxe de Salvador no engegava. Feia tard, així que jo i l'altre company que era amb mi, ens vam oferir per portar-l'hi. De primer vam anar a la plaça del Nord. Va ser una cita molt breu. Després vam decidir de continuar junts i anar a la nostra cita de seguretat a l'Eixample. Era una cita amb un responsable de les edicions Mayo 37. Els carrers eren molt embussats, eren dos quarts de set, em sembla.

ARXIU

Vam fer una volta per buscar aparcament. Llavors Salvador va veure a la vorera un altre camarada, que anava cap al xamfrà Girona-Consell de Cent, lloc de la cita. Salvador va saltar literalment del cotxe per anar-lo a trobar. Recordo perfectament el que ens va dir en baixar: "Vaig a comprar tabac. Ens trobarem al bar". Però sóc incapaç de recordar en quin idioma ho va dir. Va ser així com va caure, despreviut, en la trampa de la policia. Nosaltres vam aconseguir d'aparcar dues cantonades més enllà, a Bailèn-Diputació. Quan érem a uns cinquanta metres del bar, ens van intrigar uns moviments sospitosos. Però prudentment (concretament amb la mà a la culata de les armes), ens hi vam acostar. Prop nostre, a uns tres o quatre metres, un grup de la Brigada Político-Social sortia d'un portal. L'operació dels flics ja es trobava en marxa...

—*Per quins motius va entrar en política tan jove?*

—Això no va ser una

car la legalitat franquista”

elecció pròpiament dita, va ser la revolució que va fer irrupció en la meua vida.

El Maig del 68 va esclatar quan jo només tenia 16 anys. Dos mesos de vaga, ocupacions, assemblees, manifestacions... Jo, d'una forma natural, vaig començar a militar en els Comitès d'Action Lycéens. Encara que provinc d'una família d'esquerra, no estava pas gaire polititzat, cosa que, sens dubte, va ser millor, perquè em vaig comprometre en la “revolta antiautoritària” sense aprioris, sense barreres ni segones intencions. L'esperit d'aquesta revolta ens va fer exclamar “ho volem tot!”, i la resposta ideològica ens va revelar que tot és possible i, en primeríssim lloc, la revolució.

Aquesta idea no procedia pas de les múltiples hipòtesis llibresques, ni dels sermons, ni de les abstraccions exsangües de les ideologies aseptitzades, sinó que prenia cos davant els nostres ulls en l'acció mateixa dels obrers de les fàbriques i dels tallers, en la voluntat dels comitès d'ocupació, en les vagues de lloguers, en la lluita contra l'estat policíac...

Podrà semblar paradoxal —i pot fer somriure—, però vistes les circumstàncies excepcionals, jo vaig ser conscient, sense cap dubte, de la possibilitat de la revolució, ben abans d'adonar-me clarament de la seva necessitat!

De fet, estic totalment d'acord amb Henri Lefebvre quan li agradava de recuperar aquesta idea dels revolucionaris russos: “La revolució és, abans que res, la festa dels explotats i dels oprimits”. Jo em considero afortunat, ja que, per mi, tot va començar amb la festa, i molt aviat!

—*Es considera un fill ideològic del Maig del 68?*

—“La gran tempesta revolucionària” de Maig, com deïem a l'època, no es pot desvincular de l'onada mundial de contestació al sistema, de la revolta dels ghettos negres, l'oposició a la guerra del Vietnam als EUA, la tardor calenta italiana del 69, la guerrilla tupamara... Aquestes lluites protagonitzades per milions de proletaris van constituir un formidable “salt endavant”. Jo era, i sóc, un “fill de Maig”, com ho eren també l'Oriol Solé Sugranyes i en Salvador Puig Antich.

Maig ens va ensenyar a trobar les formes de la violència revolucionària per combatre la violència contra-revolucionària. I és justament perquè sóc un fill de Maig que tot això no són eslògans ni jaculatòries, sinó una pràctica real. Contràriament, sóc conscient que aquesta pràctica real es troba a anys llum

Salvador Puig Antich fou detingut el 25 de setembre de 1973. La trobada en què van ser agafats s'havia de fer al bar Funicular, a la cantonada dels carrers de Consell de Cent i Girona, de Barcelona.

de l'actual renovació de l'esperit de capella, de “la festa dels doctrinaris i dels sagristans”, rojos o negres, aquells pels qui el més mínim pecat, la mínima discussió, són motiu de divisió, d'excomunicació i, sobretot, una coartada per a totes les capitulacions.

—*Com el va influir el moviment llibertari i anarquista espanyol?*

—Després de Madrid i València, Tolosa va ser l'última capital dels rojos, i evidentment aquesta realitat va influir, va dominar, el teixit social i el moviment revolucionari de tota la regió. Hi havia tants exiliats que, per exemple, els pamflets de les grans empreses i de la construcció es redactaven sistemàticament en dues llengües, francès i espanyol. Però la principal influència va ser ideològica, perquè els “vells” representaven, als nostres ulls, el “fil roig” de la lluita, que havia començat als anys 30, la revolució del 36, els maquis d'aquí combatent l'ocupació alemanya i els maquis espanyols dels anys 50. De fet, els “rojos” i els seus fills eren l'espina dorsal del moviment. I per a nosaltres, els més joves, ells van ser la nostra escola. Commemorar el 19 de juliol, per exemple, tenia tanta importància com celebrar el primer de maig.

—*Un fet clau de la seva evolució política i activitat posterior al MIL va ser conèixer Oriol Solé Sugranyes. Què va significar per a vostè?*

—Vaig conèixer l'Oriol l'any 70 en una assemblea de lluita. Encara que

representàvem organitzacions diferents —ell venia de l'esquerra proletària i jo d'un grup autònom— vam defensar plegats una proposta de suport a l'acció armada per assistir la vaga. Érem minoria i la proposta fou rebutjada. Però des d'aquell dia vam començar a actuar junts. I, per descomptat, en primer lloc hi havia la qüestió antifranquista.

L'Oriol era més gran que nosaltres, tenia un passat militant i una formació política que nosaltres no teníem. Havia estat arrestat, empresonat a Barcelona, era un refugiat... És a dir, ell, per a nosaltres, tenia una aurèola de prestigi. Però mai no se'n va aprofitar per imposar-se i manar. Si s'imposava era per la seva gran capacitat de dinamitzar, organitzar i planificar. Les seves propostes eren sempre clares i concretes.

—*Quina era la lluita del MIL?*

—Al principi vam constituir el Comando 1000, a partir de la feina que l'Oriol ja havia fet amb el moviment obrer català i els seus contactes amb ETA VI, des del procés de Burgos.

Ens procuràvem material d'impremta de tota mena, el passàvem per la muntanya, l'amagàvem. Editàvem propaganda, revistes, llibres... També organitzàvem passos de frontera per als camarades, la logística dels contactes internacionals, campanyes de solidaritat i ens encarregàvem del finançament.

El MIL era contradictori. D'una banda actuàvem com una xarxa armada de resistència antifeixista, i simultàniament provàvem de desenvolupar una praxi anticapitalista: auto-organització, crítica radical, antirevisionisme i oposició a tota col·laboració amb les forces bugeses "democràtiques".

—*Per quines raons va anar a Espanya?*

—Va ser un fet natural, van ser les tasques a resoldre que em van conduir a Barcelona. De totes maneres, no ens plantejàvem mai els termes Espanya o França, ans utilitzàvem la terminologia dels "vells": "interior" i "exterior". Nosaltres no anàvem a Espanya, sinó que entràvem i sortíem. Una mica com en els toros: davant la bèstia o protegits per la barrera!

És més, el MIL era molt català i nosaltres mateixos, "els de Tolosa", ben poc francesos. Els debats i les discussions que teníem es convertien ràpidament en una *mesclanha* indescriptible de castellà, català i francès.

—*Us sentíeu a prop dels altres moviments de lluita contra Franco?*

—Teníem relacions amb ETA VI i certs grups catalans. També amb comitès obrers de base, com per exemple els de Harry Walker o la Bultaco. Però no teníem cap lligam directe amb les expressions de l'oposició semitolera da per la dictadura.

—*I amb altres moviments armats europeus?*

—És clar que seguíem amb gran interès els primers passos i el desenvolupament d'experiències guerrilleres als països veïns, principalment Alemanya i Itàlia. Però, com que estàvem totalment submergits en les particularitats extremes de la lluita contra la dictadura, ens era impossible de captar el sentit real i la novetat que representaven dins el combat revolucionari organitzacions com la Fracció de l'Exèrcit Roig o les Brigades Roges.

—*Vostè tenia una arma que havia estat del famós maqui Quico Sabaté. Què significava per a vostè aquest personatge?*

—El nostre combat a Barcelona era, per nosaltres, una continuació directa dels maquis. I Quico Sabaté i els seus germans, o Faceries, representaven més que exemples: eren els nostres germans grans. Cal dir que ens en separava menys d'una dècada, car si ho recordo bé Capdevila "Caracremada" va morir en combat el 1963.

A Tolosa, quan es va saber la nostra lluita a l'interior, els vells maquis ens van donar suport. Així, progressivament, nosaltres vam anar seguint les seves petjades. Els "vells" aprovaven, criticaven o ens aconsellaven. Eren camarades com Pedro Mateu, que havia participat en l'execució d'Eduardo Dato, un ex-general de la República, o els *guerrilleros* de la resistència antinazi... Ens podien donar un consell o un dipòsit d'armes! O bé ens podien posar en contacte amb la vídua d'un camarada perquè poguéssim recuperar el seu "equipament", encara intacte, embolicat amb diaris vells: una metrallera Sten, dues granades angleses i una pistola automàtica.

—*Què és el que ara li sembla més important de l'activitat del MIL?*

—És difícil de valorar, però essencialment vam contribuir a trencar el mite de l'estat fort, la legalitat ferotge del bunker franquista. Vam obligar els policies a protegir i reforçar la seva presència davant els bancs de la ciutat. Tot i això, ens hi vam enfrontar i vam continuar atacant. No actuàvem solament per requisar el fons necessari per a la lluita, també ridiculitzàvem l'ordre de la dictadura.

I el fet d'atrevir-nos a portar armes i a fer-les servir en el fosc període del règim franquista va obrir una fase de revolta, perquè va reforçar la consciència que era possible d'organitzar-se i colpir l'estat feixista de la burgesia espanyola.

—*Tois els partits polítics espanyols diuen que van fer tot el possible per salvar Puig Antich. Hi està d'acord?*

—Francament, no sabia respondre amb precisió. El que sé és el que nosaltres representàvem per a ells. Dues coses que els "politicastes" desaprovaven profundament. En primer lloc, l'evocació dels maquis i dels

Rouillan veu, i ho farà encara durant uns quants anys, aquests paisatges de la seva cel·la. No obstant, les idees que el van portar a presó continuen fermes en la seva ment.

llargs anys de resistència armada contra la dictadura. I després, una línia d'enfrontament conseqüent capaç de "desfranquitzar" el règim i l'estat, de dalt a baix. Nosaltres representàvem, en certa manera, tant la continuïtat com la possible i necessària ruptura.

Però els "estats majors" havien triat una via totalment diferent, la de la grotesca "transició democràtica", que permetia a la burgesia de mantenir els seus negocis, als feixistes de canviar provisionalment de color de camisa, a l'espera de dies millors, i a molts dels seus oponents de fer "carrera" amb un arribisme de petits *aparàtxiks* neo-franquistes!

—*Com el van afectar l'execució de Puig Antich i la mort d'Oriol Solé Sugranyes?*

—La mort d'aquests dos camarades no va ser fruit de l'atzar ni d'un accident, sinó d'una elecció concreta: la nostra comuna determinació d'enfrontar-nos a la dictadura.

Un dia de l'any 70, Oriol i jo creuàvem la frontera per la muntanya. Quan vam arribar a dalt, Oriol es va girar i va dir martellejant cada paraula: "A partir d'ara, fins a l'última bala!" Recordo també amb precisió dues discussions que vaig tenir més tard amb Salvador sobre una possible condemna a mort.

Nosaltres mai no vam dubtar ni un segon a enfrontar-nos amb les armes a la mà, cada vegada que la policia franquista se'ns posava de través pel camí. Quan el van detenir, Sal-

vador, no va dubtar. Oriol, tant en la seva detenció a la Cerdanya, com després en la fuga de Segòvia, tampoc no va dubtar. Si bé es pot plorar pels companys, no ens hem de lamentar de la pròpia sort. Els venges continuant el seu combat, o bé tornes a casa per vestir de dol la pròpia existència.

En el decurs d'aquests anys, he recordat sovint Salvador i Oriol, però sempre amb relació a l'evolució del meu propi compromís. Per a aquells qui renuncien a la lluita, per als seus amics i familiars, aquests camarades són records, anecdòtics o dolorosos; però per a mi són una presència exigent. Una presència que he intentat de compartir amb els joves que, després, han combatut amb mi, en diversos països europeus. Aquesta presència és, principalment, l'experiència que vaig adquirir a Barcelona, al seu costat i que jo he de perfeccionar i de transmetre permanentment.

És una presència que em permet sempre d'assaborir la joia del combat i mai de somicar damunt la palla dels calabossos.

—*Els altres membres del MIL van abandonar la lluita política, però vostè no. Per què? Com es resisteixen tant anys de lluita armada i de clandestinitat?*

—Al MIL vam lluitar contra el franquisme, i els meus camarades van pensar que el combat s'acabava amb la mort del Caudillo. Jo m'hi nego, perquè per mi el feixisme és abans que res l'arma de la burgesia per a esclafar les reivindicacions dels treballadors i dels pobles. El feixisme no es pot resumir en un dictador, o en alguns skins, o en un grapat de nostàlgics. És l'expressió d'una opressió de classe.

Les grans línies del meu compromís forjades al principi dels anys 70 continuen essent fonamentals i d'una actualitat candent. Són les mateixes que van dominar el nostre combat dels anys 80 amb Acció Directa: l'autoorganització i l'autodeterminació dels proletaris, l'internacionalisme i l'antiimperialisme, la guerra de partisans en qualsevol de les seves expressions.

—*En tots aquests anys, no ha pensat mai a abandonar?*

—Encara que, de vegades, fins i tot sovint, arribo a dubtar, per les pròpies febleses i pels cops repetits de la repressió, com es pot pensar a renunciar vistos els estralls de la crisi i dels "nous desenvolupaments" del capitalisme, vista l'onada reaccionària i la pobresa? Com es pot pensar a renunciar, en veient l'opressió dels pobles, l'estat policíac informatitzat, la integració reaccionària de la Unió Europea, el racisme...? I per nosaltres, els presos polítics d'Europa, com es pot pensar a renunciar vist el programa d'anihilació, la tortura de l'aïllament i la dispersió...?

C. S. / X. M. (París)